

N:o 112.

Af herr **J. A. Johansson** i Strömsberg, angående skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till ändring i § 14 riksdagsordningen.

Som känt torde vara, hafva under senare år olika meningar gjort sig gällande, huruvida s. k. lägenhetsinnehafvare vore att anse såsom politiskt röstberättigade, då värdet af deras fasta egendom uppginge till det minimum af 1,000 kronor, som enligt § 14 riksdagsordningen fordras för valrätt till Andra Kammaren. Genom laga dom är numera denna fråga afgjord, och det på sådant sätt, att nämnda rösträtt blifvit lägenhetsinnehafvaren fränkänd. Ett sådant förfarande må nu aldrig så väl stämma öfverens med grundlagens bokstaf och följaktligen vara det ur juridisk synpunkt rigtiga, så kan det deremot omöjligen vara enligt med grundlagens anda. Med denna låter det svårligen förena sig att från rösträtt utesluta innehafvare af egendom, som gifver dem en lika god och tryggad ställning i samhället som de fastighetsegare, hvilkas valrätt är höjd öfver hvarje tvifvel.

Orättvisan häraf är väl också temligen allmänt erkänd och insedd. Då motioner, som gått ut på att afhjelpa densamma, blifvit af Riksdagen förkastade, har väl detta mindre berott på obenägenheten mot en rättelse till de utestängde lägenhetsinnehafvarnes förmån, än på svårigheten att finna en juridiskt giltig formulering af ett grundlagsstadgande till deras fromma.

Skall ett dylikt affattas och i riksdagsordningen införas, torde skäl vara för handen att dervid äfven låta delegare i s. k. bostadsföreningar komma i åtanke. Ehuru denna gren af föreningsväsendet icke tyckes hafva nått så stor uppblomstring, som önskligt varit för beredandet af fasta bostäder åt så många som möjligt bland de mindre bemedlade, finnas dock i synnerhet i våra större städer åtskilliga tusental, som på detta sätt blifvit bofasta och kommit i en ställning, fullt jemförlig med de smärre fastighetsegarne. Denna ekonomiska likställighet borde väl äfven rimligt-

vis leda till en motsvarande grad af politisk jemlikhet. Att emellertid en sådan icke för dem stått att vinna med den nuvarande affattningen af riksdagsordningens stadgande rörande valrätt till Andra Kammaren, derom har man varit ganska allmänt ense; helst då, enligt gällande lagstadganden rörande besittningsrätt till fast egendom, det svårligen lär sig för delegare i bostadsförening att erhålla särskild laga fasta å sin innehafvande bostadslägenhet.

En ändring i grundlagen, särskildt i riksdagsordningens § 14, torde alltså vara oundgängligen nödvändig för att åt dessa tvenne under strecket stående, men i ekonomiskt afseende tryggade slag af medborgare kunna bereda den valrätt till Riksdagens Andra Kammare, hvarpå de rättvisligen synas kunna göra anspråk. Men dervid ligger tydligen högsta vikt deruppå, att hithörande stadganden måtte erhålla den möjliga noggrannaste och mest betryggande formulering i juridiskt afseende. En bedröflig erfarenhet har under de senare åren visat, till hvilka svårigheter, att ej säga orimligheter, en bristande tydlighet i grundlagarnes affattning kan gifva anledning. Men denna önskvärda tydlighet och noggrannhet kan endast svårligen åstadkommas af den enskilde motionären. Dertill fordras ett omsorgsfullt pröfvande samarbete af juridiskt skolade fackmän. För den, som önskar framgång åt rösträttens utsträckning till de nyssnämnda båda slagen af medborgare, torde det alltså vara lämpligt att icke själf inlåta sig på den närmare affattningen och formuleringen af ett förslag i sådant syfte, utan att öfverlemna detta åt de sakkunnige fackmännen och framför allt Kongl. Maj:ts mogna ompröfning.

Alltså föreslår jag,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t ville efter föregående utredning inför densamma framlägga förslag till ändrad lydelse af 14 § riksdagsordningen, i syfte att bereda valrätt till Andra Kammaren åt s. k. lägenhetsinnehafvare och delegare i bostadsföreningar, så snart deras innehafvande lägenheter eller bostadsandelar uppgå till ett taxeringsvärde af minst 1,000 kronor.

Om remiss till konstitutionsutskottet anhålles.

Stockholm den 27 januari 1890.

J. A. Johansson.